

REFLEXIONS DEL GRUP DE TREBALL DELS CENTRES D'EDUCACIÓ ESPECIAL. LA INCLUSIÓ, UNA ESCOLA PER A TOTHOM?

AAVV*

RESUMEN

En este artículo se presenta el Grupo de trabajo de centros de educación especial, sus objetivos principales i les reflexiones que se han hecho sobre la inclusión.

ABSTRACT

The work group of Special Education Centres are discussed in this article, the aims and reflections about inclusion.

El Seminari de Centres d'Educació Especial (CEE) va néixer el curs 1996/ 97 arran de les expectatives de treball en grup i formació, sorgides de les reunions que s'havien mantingut, al districte de Sarrià- Sant Gervasi de Barcelona, entre els directors dels centres d'educació especial, una inspectora d'Educació i una coordinadora, en aquells moments professional de l'Equip d'Assessorament Psicopedagògic (EAP).

Els temes tractats han intentat, sempre, donar resposta a les preguntes que apareixien en el curs de les investigacions, i els professionals convidats ajudaven a reflexionar sobre els mateixos. Depenent del tema, s'han incorporat altres companys de centres d'educació especial, centres ordinaris i d'altres districtes, en algunes sessions.

A partir del curs 1998/99 el Seminari pertany al Pla de Formació de Zona i compta amb el suport de l'Institut de Ciències de l'Educació i d'un representant del Centre de Recursos.

Els últims cursos es van incorporar dos centres d'Educació Especial del districte de Les Corts.

Des d'aquesta plataforma s'han impulsat dues jornades d'intercanvi d'experiències al districte de Sarrià-St. Gervasi i la creació d'una pàgina web en col·laboració amb el CRP del districte de Sarrià- Sant Gervasi.

Els objectius del grup de treball són:

- Formació i reflexió conjunta
- Investigació en l'acció
- Millora de la qualitat en l'atenció a les necessitats educatives especials (nee) dels alumnes
- Incorporar els avenços als projectes de centre
- Donar a conèixer el resultat de les experiències
- Oferir suport a altres centres educatius.

El grup de treball ha estat atent als documents que s'han anat publicant referits a la inclusió, o una escola per a tothom, des del *decret 299/1997 de 25 novembre*, i a partir del *Pla director d'educació especial a Catalunya* (2003).

El grup de treball ha aprofundit en els documents elaborats per l'administració educativa i ha plantejat les reflexions oportunes per tal de millorar l'atenció; encara que sovint, en relació a noves demandes de matrícula, s'ha anat detectant que teoria i realitat han seguit camins una mica diferents.

En el desenvolupament del Pla director, com a experiències d'escola inclusiva, l'administració ha creat les Unitats de Suport

per a l'Educació Especial (USEE). Això als professionals del sector d'educació especial els ha fet pensar quina fórmula utilitzaria el Departament d'Educació i si estan inclosos en aquesta solució.

De tot això varen sorgir temes que s'han treballat en grup:

- Cultura inclusiva a les escoles ordinàries? *L'Índex d'inclusió* (Booth, T i Ainscow, M., 2006), se l'ha donat a conèixer a les escoles ordinàries? Hi ha constància d'experiències a Catalunya?
- Hi ha consens amb el tema de la inclusió?
- De quina manera poden contribuir les CEE a l'aplicació de l'Índex?
- Desapareixeran les escoles d'educació especial? Hi ha criteris sobre quins alumnes poden ser "integrables" i quins no? Si hi ha alumnes que no són integrables, hi ha un disseny i una planificació per a la seva atenció?
- A les CEE del grup s'han realitzat experiències d'assessorament a les escoles ordinàries en les quals hi hagi alumnes en escolaritat compartida (EC)?

Reflexionant sobre aquestes qüestions, el grup de treball va considerar oportú reprendre el tema de l'escola inclusiva, que havia ocupat algunes sessions de treball el curs passat. Es va convidar el Dr. Climent Giné, degà de la Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i de l'Esport Blanquerna i la Sra. Cristina Pellisé, Cap de serveis educatius del Departament d'Educació, durant el primer trimestre del curs 06/07. L'objectiu era que ens ajudessin a situar el moment actual, i ens transmetessin l'evolució, els resultats i els plans de futur, que com a tècnics de diferents àmbits han viscut en aquest anys d'aplicació del *Pla Director de l'educació especial a Catalunya*.

Varen resultar dues sessions de treball força interessants, de les quals es destaquen com a idees rellevants per a la reflexió les següents:

- La inclusió és un procés de canvi, no un estat, sobre les pràctiques vers els alumnes i sobre la cultura del professorat.
- La inclusió és una manera d'entendre l'educació, per tant, ens hem de moure en l'esfera dels valors i no centrar-nos en la ubicació d'un/a alumne/a en concret.

En les sessions de treball intern, durant el primer trimestre d'aquest curs escolar 2006/2007 es van debatre les qüestions abans plantejades. Les nostres reflexions van en la següent direcció:

Integració- inclusió: la importància del canvi, el concepte de fons sustenta la participació de l'alumne amb nee a l'entorn ordinari.

Si la integració representava l'adaptació de l'alumne al centre i al grup, el model inclusiu defensa que l'entorn es modifiqui i s'habiliti per ser capaç d'acollir tothom (comunitat educativa).

Els CEE com a centres de recursos: L'experiència pràctica dels centres d'educació especial a l'hora de realitzar una escolaritat compartida amb els centres d'Educació Infantil i Primària (CEIP) o els Instituts d'Educació Secundària (IES), ha evidenciat que cal continuar en la línia d'assessorar i oferir els recursos adients per tal que la inclusió pugui esdevenir una realitat. Però, l'escolaritat compartida és només una pràctica de les moltes possibles en el camp de la inclusió. Cal avançar més enllà, des de la pràctica dels Centres i des de les propostes de l'administració que s'estan duent a terme. En aquest sentit, des dels CEE no entenem massa com no se'ns ha tingut en compte a l'hora de crear les USEE.

Seria bo crear "zones inclusives", constituïdes per Centres ordinaris i un CEE. Però aquí hi té molt a veure el mapa escolar.

En arribar alguns alumnes de l'escola ordinària a l'etapa de Secundària, constatem que sovint es troben amb grans dificultats i la realitat a l'aula els retorna a l'educació especial. Per posar remei a aquest fet, creiem que cal fer una anàlisi molt acurada de les necessitats pròpies d'aquesta etapa, incloent-hi la problemàtica de l'adolescència i per descomptat les dificultats d'abstracció que es presenten en la progressió dels aprenentatges propis de l'etapa.

Pel que fa a les USEE o a les Unitats d'Educació Especial (UEE), unitats creades específicament per atendre alumnes amb nee en centres ordinaris, malgrat ens demanen assessorament amb freqüència, considerem que els professionals que atenen aquestes unitats han de tenir, al marge de la formació acadèmica pertinent, una experiència directa amb les diverses nee que manifesti l'alumnat.

Per concloure, per a què tot això sigui viable trobem a faltar unes directrius clares i itineraris clars que regulin les pràctiques educatives que actualment s'estan portant a terme en el camí de la inclusió.

Caldria aprofundir en el Nou Decret i concretar una mica més la manera de posar-lo en marxa.

Referències bibliogràfiques:

- Decret 299/1997 de 25 de novembre, sobre l'atenció educativa a l'alumnat amb necessitats educatives especials.
- Generalitat de Catalunya. (2003). *Pla director de l'educació especial de Catalunya*. Direcció General d'Ordenació i Innovació Educativa.
- Booth, T i Ainscow, M. (2006). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva*. CD rom. Traduït i adaptat al català pel Grup de Treball sobre escola inclusiva de l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat de Barcelona.

* El Grup de treball dels centres d'educació especial del curs 2006/2007 està format pels directores i alguns professionals de les escoles d'educació especial: Blanca Amatriain del CEE Auxília, Mercè Arqué del CEE Nadís, M. Teresa Ballabrera del CEE Guimbarda, M. JO Barbier i Àngela Gràcia del CEE Fàsia, Daniel de León del CEE L'Alba, Elisa Llopis i Raquel Rodríguez del CEE Pedralbes, Núria López del CEE Guru, Isabel Hernández i Mercedes Marques del CEE Sant Gervasi, I Dolors Mas de l'Institut de Pedagogia terapèutica Jeroni de Moragues, Astrid Plantada del CEE Taiga, Núria Vidal del CEE Aspasim i Maribel Lamadrid del CEE Paideia. També hi formen part Gabriel Barbeta, Tècnic de Promoció i Suport de l'IMD del Districte de Les Corts/Sarrià Sant Gervasi, M. Teresa Rodríguez, inspectora de la delegació Territorial de Barcelona- ciutat, Marta Ibars del CEIP Orlandai i Inmaculada Camús, psicopedagoga de l'EAP de Nou Barris, coordinadora del mateix.